

Ursula K. Le Guin
TOLIMIAUSIAS KRANTAS
Fantastinis romanas ir apsakymai

NEPRILYGSTAMAS FENTEZI EPAS!!!

Stebuklingame Žemjūrės pasaulyje nelaimės nuojauta: iš tolimųjų kraštų atsklinda žinios, jog magija silpsta, burtininkai negali kerėti. Tačiau padėtis dar blogesnė, nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Nes burtus ir kerus palaipsniui išstumia Blogio ir Mirties galios...

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
235 tomas, Serija įkurta 1990 m.

Ursula K. Le Guin - THE FARTHEST SHORE
New York, Bantam Books, 1977

Copyright © by Ursula K. Le Guin, 1971

Cover art copyright © by Danny Flynn, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2002
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Turiny

Tolimiasias krantas

Atrišimo žodis

Tamsa dėžutėje

Tolimiausias krantas

1. Šermukšnis

Fontano Kieme kovo saulės spinduliai smelkėsi pro gležnus uosių bei guobų lapus, per šešėlius ir vaikią šviesą tryško ir vėl krito žemyn vanduo. Iš visų keturių pusių šį kiemą po atviru dangumi supo aukštos, iš akmenų sumūrytos sienos. Už tų sienų buvo daugybė kambarių ir salių, praejimų, koridorių, bokštų ir pagaliau - storos išorinės Didžiųjų Rouko Rūmų sienos, kurios atlaižytų bet kokį priešą antpuolį, žemės drebėjimą ar pačios įsisiautėjusios jūros šėlsmą - jos suręstos ne vien iš akmens, bet ir iš neįveikiamos magijos. Mat Roukas yra Išmintingųjų sala - kraštas, kur mokoma magijos meno, o Didieji Rūmai - visų burtų mokykla bei centras; savo ruožtu pačių Rūmų širdis yra mažasis, pastato gelmėje įsikūręs kiemelis, kuriame žaismingai trykšta fontanas, o medžiai siūruoja ir lietuje, ir saulėkaitoje, ir nutviekti žvaigždžių šviesos.

Visai prie pat fontano augantis vešlus šermukšnis šaknimis prasigraužė po marmuro dangą; ši suskeldėjo, atskiri luistai iškilo kiek aukš-

čiau kitų. Plyšius užpildė žalių samanų siūleliai, tįstantys nuo žaliuojančio, baseiną supančio plotelio. Ant vieno tokių žemų samanotų marmuro kupstų sėdėjo vaikinai, žvilgsniu sekdamas krįtančius centrinės fontano čiurkšlės purslus. Vaikinas buvo jau beveik vyras, bet vis dėlto - dar beveik vaikas, lieknas, prabangiai apsirengęs. Jo veidas galėjo būti iškaltas iš auksuotos bronzos - tokių taisyklingų bruožų, toks ramus.

Jam už nugaros, gal penkiolikos pėdų atstumu, po medžiais, augančiais kitoje nedidelės centrinės vejės pusėje, stovėjo žmogus - ar bent atrodė, kad jis ten stovi. Sunku tikrai pasakyti tame besimainančiame šešėlių ir šiltos šviesos mirgėjime. Taip, jis buvo ten iš tikrųjų - medžių paunksnėje nejudėdamas stovėjo vyras baltu apdaru. Vaikinas stebėjo fontano čiurkšlę, savo ruožtu vyras stebėjo vaikiną. Niekas nejudėjo, nesigirdėjo nė garselio, tik nesiliaujanti siūruojančių lapelių bei trykstančio fontano muzika.

Vyras žengė artyn. Vėjas sušnarėjo šermukšnyje, pašiaušdamas ką tik išsprogusius lapus. Vaikinas pašoko - grakštus ir lankstus, išsigandęs. Jis atsigręžė į vyrą ir nusilenkė.

- Mano pone Archimage, - ištarė.

Žmogus sustojo priešais jį - tiesus, neaukštas,

energingas, apsilvęs baltos vilnos apsiaustą su gobtuvu. Jo veidas virš atmesto gobtuvo klosčių buvo tamsus, bronzos atspalvio, ereliška nosimi; vieną skruostą vagojo seni randai. Švytinčios akys verte vėrė. Tačiau prašneko jis švelniai.

- Fontano Kiemas - ištis jauki vietelė pasėdėti, - ištarė jis ir, užbėgdamas už akių vaikino atsiprašymams, pridūrė: - Atkeliavai iš toli ir nespėjai pailsėti. Sėskis.

Jis priklaupė ant balto baseino krašto ir ištiesė ranką po ratu žaižaruojančių purslų, krintančių nuo viršutinės fontano taurės; vanduo sruveno tarp jo pirštų. Vaikinas vėl atsisėdo ant vienos išsiklaipusių plytelių; valandėlę nei vienas, nei kitas nebetarė nė žodžio.

- Tu esi Inleido ir visos Inleidų salos princo sūnus, - pagaliau vėl prašneko Archimagas. - Morido kunigaikštystės paveldėtojas. Visoje Žemjūroje nerasi senesnio ir garbingesnio paveldo. Man teko regėti Inleido sodus pavasarį, mačiau ir auksinius Berilos bokštus... Kaip tave vadina?

- Arenu.

- Arenas - jūsų krašto tarmės žodis, tiesa? Ką jis reiškia bendrąja kalba?

Vaikinas atsakė:

- Karda.

Archimagas linktelėjo. Vėl įsiviešpatavo tylą, kurią pagaliau nutraukė vaikinai - ne įžūliai, bet ir nesidrovėdamas:

- O aš maniau, kad Archimagas moka visas kalbas.

Vyras papurtė galvą, nenuleisdamas akių nuo fontano.

- ...ir visus vardus...

- Visus vardus? Tiktai Segojus, kuris ištarė Pirmaį Žodį, iškeldamas salas iš jūros gelmių, - tik jis žinojo visus vardus. Be abejo, - skvarbus jo žvilgsnis įsmigo vaikinui į veidą, - jeigu man prireiktų žinoti tikrąjį tavo vardą, aš jį sužinočiau. Tačiau tokios būtinybės nėra. Vadinsiu tave Arenu; o aš - Paukštvanagis. Papasakok, kaip sekėsi keliauti čionai?

- Kelionė truko pernelyg ilgai.

- Ar pūtė nepalankūs vėjai?

- Vėjai pūtė palankūs, tačiau žinios, kurias atgabenu - prastos, pone Paukštvanagi.

- Tuomet išklok jas nedelsdamas, - rimtai atsakė Archimagas, tačiau galėjai pamanyti, jog jis tiesiog nuolaidžiauja vaiko nekantravimui; kol Arenas kalbėjo, jis vėl užsižiūrėjo į krištolinę van-

dens, krintančio iš viršutinės fontano taurės į apatinę, užuolaidą - neatrodė, kad magas visai nesiklausytų, veikiau jis klausėsi kažko daugiau nei vien vaikino pasakojimo.

- Tikriausiai žinote, mano pone, kad mano tėvas - pats šiek tiek burtininkas; juk tolimas jo protėvis buvo pats Moridas, be to, jaunystėje jis vienerius metus praleido čia, Rouke. Jis apdovano-tas bent šiočia tokia jėga ir sukaupe šiek tiek žinių, tik savaisiais menais naudojasi retai, nes apšiai turi kitų darbų: rūpinasi karalyste bei tvarka joje, miestų valdymu, prekyba. Iš mūsų salos laivai plaukioja toli į vakarus, pasiekia net Vakarinę Sritį, prekiaudami safyrais, jaučių odomis, alavu. Prasidedant šiai žiemai, į mūsų Berilos miestą sugrįžo jūrų kapitonas, kuris paragabeno žinią, pasiekusią ir mano tėvo ausis; tėvas netgi išsikvietė jį ir pats išklausė jo pasakojimą. - Vaikinas kalbėjo greitai, nedvejodamas. Jį auklėjo mandagūs, gerų manierų dvariškiai, tad jam buvo visai svetimas jaunuoliškas drovu-mas.

- Jūrų kapitonas bylojo, kad Narvedueno saloje - nuo mūsų iki jos jūros keliais bus maždaug penki šimtai mylių - nebėra magijos. Burtažodžiai ten neveikia, tvirtino jis, o visi išminties žodžiai -

užmiršti. Mano tėvas paklausė, ar šitaip atsitiko dėl to, kad tą salą apleido visi burtininkai bei raganos, ir burtininkas atsakė: "Ne. Saloje tebegyvena keletas žmonių, andai buvusių burtininkais, tačiau pastaruoju metu jie nebesinaudoja jokiais kerais, nebegali burtais net sutaisyti prakiurusio puodo ar surasti pamestos adatos". Tada mano tėvas paklausė: "Argi Narvedueno gyventojų tai nestebina?" Ir kapitonas jam atsakė: "Ne, atrodo, kad jiems tai nėra maž nerūpi. Tiesą sakant, tvirtino jis, tuos žmones gerokai kamavo ligos, o ir derlius tą rudeni buvęs visai menkas, tačiau jie vis vien atrodė visiškai abejingi". Jis pasakojo - aš pats girdėjau, kai jis pasakojo tai princui - taigi jis sakė: "Jie panėšėjo į ligonius, visi kaip vienas priminė žmogų, kuriam pasakyta, jog gyventi liko vos metai, bet jis sugebėjo save įtikinti, jog tai netiesa ir jis gyvenęs amžinai. Jie niekuo nesirūpina, - tvirtino jis. - Nemato toliau savo nosies ir net nepasižvalgo po pasaulį." Kiek vėliau iš ten sugrįžo ir daugiau pirklių - ir visi pargabeno tą pačią žinią: Narvedueno sala visai nuskurdo, o burtų menai ten - prarasti. Tačiau visa tai tebuvo iš Srities atkelia-vusios legendos - o pasakojimų apie tas atokias vietas gali prisiklausyti pačių keisčiausių - ir tik mano tėvas rimtai apie tai susimąstė.

Paskui atėjo Naujieji Metai, o drauge su jais - ir tradicinė Inleide rengiama Ėriukų šventė, per kurią piemenų žmonos susirenka į miestą, atsigabendamos pirmosios vados ėriukus. Mano tėvas paskyrė burtininką Šaknį užkalbėti ėriukus, kad bandos gausėtų. Tačiau Šaknis gerokai nusiminęs grįžo į rūmus, padėjo žemėn lazda ir prisipažino: "Mano pone, aš nebegaliu kerėti." Mano tėvas dar bandė jį klausinėti, bet jis tegalėjo pasakyti tik tiek: "Mano pone, aš užmiršau apžavų žodžius." Tada mano tėvas nuėjo į turgaus aikštę, pats ištarė reikiamus burtažodžius, tuo šventė ir baigėsi. Tačiau kai tą vakarą sugrįžo į rūmus, atrodė paniuręs ir išvargęs, ir man pasakė: "Aš tariau žodžius, bet nežinojau, ar jie ką nors reiškia." Ir iš tiesų, šį pavasarį bandas persekioja nelaimės: avys dvesia gimdydamos, daugybė ėriukų gimsta negyvi, o kai kurie... išsigimę. - Sklandi, energinga vaikino kalba nutrūko, ištaręs paskutinį žodį jis krūptelėjo ir nurijo seilę. - Man teko kai kuriuos jų matyti, - dar pridūrė jis. Paskui patylėjo.

- Mano tėvas linkęs manyti, - po kurio laiko vėl prašneko jis, - kad tai, kas įvyko pas mus, o taip pat ir pasakojimai apie Narvedueną byloja, jog mūsųose veikia kažkoks blogis. Jis nori išmintingųjų patarimo.

- Kadangi pasiuntiniu išsirinko tave, tai byloja, kad jo pageidavimas išties spręstinas skubiai, - atsiliepė Archimagas. - Tu - vienintelis jo sūnus, o kelionė iš Inleido į Rouką - anaipol ne trumpa. Ar papasakosi dar ką nors?

- Nebent vieną kitą gandą, bobučių nešiojamą kalvose.

- Ir ką sako tos bobutės?

- Kad burdamos iš dūmų bei vandens telkinių, jos įžiūri tik bloga, o jų išvirtas meilės gėrimas veikia ne taip, kaip reikėtų. Tačiau tikrų burtų tie žmonės neišmano.

- Ateities spėjimas ir meilės gėrimas - tikrai ne labai rimti dalykai, tačiau į bobučių žodžius įsiklausyti verta. Ką gi, tavo atneštą žinią Rouko Mokytojai tikrai aptars. Bet aš net nenumanau, Arenai, ką jie galėtų pasiūlyti tavo tėvui. Žinok, Inleidas - jau ne pirmas kraštas, iš kurio mus pasiekia tokios žinios.

Plaukdamas iš šiaurės, pro didžiąją Havnoro salą, per visą Vidinę Jūrą, Arenas pirmą sykį keliavo taip toli. Per kelias pastarąsias savaites jis pirmąsyk išvydo kraštus, kurie nebuvo jo gimtinė, pirmąsyk suvokė atstumus bei įvairovę, suprato, kad be jaukių Inleido kalvų esama ir žymiai platesnio pasaulio, kuriame gyvena daugy-

bė žmonių. Dar neiįpratęs protu aprėpti tokių platybių, jis ne iš karto suvokė, ką išgirdęs.

- Iš kur dar atkeliauja tokios žinios? - paklausė jis kiek suglumęs. Arenas vylėsi netrukus grįšiąs į Inleidą su patikimu vaistu.

- Pirmiausia gandas atsklido iš Pietinės Srities. O pastaruoju metu žinių sulaukėme ir iš pietinio Archipelago pakraščio - iš Vatorto. Žmonės kalba, esą Vatorte nebelikę magijos. Sunku pasakyti, kiek patikimos šios žinios. Toji sala - nuo seno pagarsėję maištininkai, pernelyg įjunkę piratauti; sakoma: prekijo iš pietų šnekos - melaugio šnekos. Tačiau pasiekiantys mus gandai visąlaik byloja tą patį: burtų šaltiniai baigia išdžiūti.

- Bet čia, Rouke...

- Čia, Rouke, mes ničnieko panašaus nepajutome. Čia mes apsisaugoję nuo bet kokių audrų ar pokyčių, nuo visų blogio apraiškų. Galbūt pernelyg patikimai apsisaugoję... Prince, ką ketini daryti toliau?

- Grįšiu atgal į Inleidą, kai tik galėsiu pargabenti tėvui kokį nors patikimą šio blogio prigimties paaiškinimą bei patarimą, kaip nuo jo gelbėtis.

Archimagas dar kartą nužvelgė vaikną, bet šį-

syk, nepaisydamas visų savitvardos įgūdžių, Arenas nuleido akis. Pats nežinojo kodėl - tu tamsių burtininko akių žvilgsnyje neslypėjo nė lašo pykčio. Jos žvelgė bešališkai, ramiai, užjausdamos.

Inleide visi žvelgdavo į jo tėvą iš apačios, o jis pats juk buvo savojo tėvo sūnus. Niekas, nė vienas žmogus niekada nežiūrėjo į jį šitaip - ne kaip į Areną, Inleido Prinčą, Valdančiojo Princo sūnų, o tiesiog kaip į Areną. Jam visai nepatiko mintis, jog Archimago žvilgsnis jį baugina, tačiau atlaikyti to žvilgsnio vaikinai neįstengė. Jam atrodė, kad supantis jį pasaulis dar labiau prasiplėtė; dabar jau ne tik Inleidas susitraukė iki nežymaus trupinėlio, bet sumažėjo ir jis pats, Arenas; Archimago akyse jis tebuvo smulki, visiškai smulkutė figūrėlė neaprepiamoje scenoje, kurioje virš jūros skalaujimų gausybės kraštų pakibo tamsa.

Jis sėdėjo, pašiodamas ryškiaspalves samanas, želiančias marmurinių grindinio akmenų plyšiuose. Ir pagaliau pridūrė, pats girdėdamas savo balsą, kuris tik per pastaruosius porą metų pažemėjo ir tapo sodrus, o dabar nuskambėjo kone pigiai:

- Ir dar aš darysiu tai, ką man liepsite.

- Tu įsipareigojęs savo tėvui, o ne man, - atsakė Archimagas.

Jo žvilgsnis vis dar vertė vėrė Areną, tačiau vaikiną jau pakėlė akis. Išsakydamas savo paklusnumą, jis užmiršo pats save ir dabar kaip reikiant išvydo Archimagą: patį didžiausią visos Žemjūrės burtininką, žmogų, įstengusį uždengti Fundauro Juodąjį Šulinį, iš Atuano Kapų pargabenusį Ereto-Akbės žiedą, pastačiusį giliai įleista jūros sieną Nepe; jūrininką, išmaišiusį visas jūras nuo Estovelo iki Selidoro; vienintelį tebegyvenantį Drakonų tramdytoją. Štai jis klūpo prie fontano - neaukštas, nebejaunas, tykiu balsu kalbantį žmogus giliomis lyg vakaras akimis.

Nė neatsistojęs, Arenas paskubomis atsiklaupė - oficialiai, ant abiejų kelių.

- Mano pone, - ištarė užsikirsdamas, - leisk tarnauti tau!

Jo pasitikėjimas savimi išsisklaidė kaip dūmas, veidas išraudo, balsas suvirpėjo.....